

Nyhedsskolan och Nyhedsskolans fritidshem

Vår vision

"Trygghet och trivsel, tydligt målinriktat lärande med ett gott pedagogiskt ledarskap i en kreativ miljö för våra barn och ungdomar".

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleklass, grundskola och fritidshem.

Ansvariga för planen

Rektorn i samarbete med all personal på skolan. Rektorn har det övergripande ansvaret för skolans arbete med diskriminering och kränkning.

Samtlig personal som är verksam i skolan är skyldiga att agera och lyfta alla fall av kränkningar och trakasserier som förekommer på skolan.

Pedagog är ansvarig för att utreda alla former av trakasserier, kränkningar och mobbning som berör dennes elever.

På uppdrag av skolledningen fungerar trygghetsteamet som stöd till pedagog och som utredare i de fall kränkningarna inte upphör.

Planen gäller från

2015-01-31.

Planen gäller till

2016-02-01.

Delaktighet

Elevernas delaktighet

En trivselenkät genomförs i samtliga elevgrupper två gånger per år. Syftet med enkäten är att mäta elevernas trivsel på skolan och kartlägga fysiska områden med högre förekomst av diskriminering eller kränkning. Elevhälsan kartlägger även enskilda årskurser i samband med hälsosamtal.

Temadagar/värdegrundsdagar planeras och genomförs i klass och skola där trygghet och trivsel är grund. Planen ska även redovisas och diskuteras tillsammans med skolans elever i elevråd och klasser. Planen ska vara känd i vardagen och arbetas med kontinuerligt, främjande och förebyggande.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Planen för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling presenteras för föräldrar.

Resultatet av trivselenkäterna presenteras på föräldraföreningsmöte under året.

Personalens delaktighet

All personal är delaktig vid utvärdering och upprättandet av planen.

Personalen genomför trivselenkäter med eleverna vid två tillfällen per läsår. Enkäten sammanställs och följs upp av personalen. Personalen arbetar i vardagen efter planen tillsammans med eleverna.

Förankring av planen

Rektorn ansvarar för att personal, elever och föräldrar känner till skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling. Planen ingår i Nyhedsskolans lokala arbetsplan. Planen går att hitta på Fronter samt skolans webbsida.

Mål och uppföljning

På Nyhedsskolan och Nyhedsskolans fritidshem får diskriminering och kränkande behandling på inga villkor förekomma. Inte heller accepteras uppmaningar till diskriminering eller annan kränkande behandling.

Samtliga elever och personal på Nyhedsskolan ska känna till skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling och vara delaktiga i processen runt den. All personal på skolan och fritidshem ska vara trygga och tydliga ledare som arbetar utifrån läroplanens värdegrund.

Eleverna ska alltid känna sig välkomna, sedda och trygga i skolan och på fritidshem oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion, funktionshinder eller sexuell läggning. Arbetet följs upp och utvärderas regelbundet vid klass och elevråd samt terminsvis av personal (3 kap. 14§ diskrimineringslagen och 6 kap. 6§ skollagen).

Utvärdering av ”Plan mot kränkande behandling Nyhedsskolan 2014”

Beskrivning av hur årets plan har utvärderats

Trygghetsteamet tillsammans med rektorn på skolan ansvarar för den årliga, utvärdering och omarbetningen till ny plan. Till grund för arbetet har två trivselenkäter genomförts i samtliga klasser, samt trivselenkät vid hälsosamtal i enskilda klasser.

Utöver detta har en analys av uppkomna fall genomförts samt en kartläggning av miljön i och omkring skolan gjorts. All personal på skolan har också tillsammans med rektorn gått igenom planen och utvärderat arbetsgången, de främjande och förebyggande insatser som gjorts.

Skolverkets allmänna råd och stödmaterial kring arbetet mot diskriminering och kränkande behandling ligger till grund för planen.

Kartläggning

- Genom utvecklingssamtalet (en gång per termin) aktualiseras hur eleverna trivs på skolan och fritids.
- Enkät till alla elever två gånger per läsår (trivselenkäter).
- Kontinuerliga samtal mellan elever och vuxna.
- Klassråd.
- Elevråd.
- Strukturerad vuxennärvaro på raster med gemensamma aktiviteter för eleverna.
- Synliggöra och åtgärda de områden som framkommer som otrygga för eleverna i enkät (husmodell och trygghetsenkät).
- Skolsköterskans hälsosamtal.
- Daglig information från elever.

Ordningsregler

Skolan har ordningsregler

Vi hjälps åt att se till att det blir arbetsro på hela skolan, för både barn och vuxna.

- Vi gör så att alla får vara med och ingen lämnas utanför, men man får välja själv om man vill vara med (i lek) eller inte.
- Vi rättar oss efter tillsägelser från vuxna på skolan.
- Vi använder ett vårdat språk utan svordomar.
- Vi lyssnar och respekterar när någon säger att vi ska sluta med något.

Tips!

Var mot andra som du själv vill att andra ska vara mot dig!

Du får gärna skratta, leka, ge komplimanger, kramas och sprida glädje!

Reglerna antogs av Nyhedsskolans elevråd ht-14.

Reglerna lyfts och diskuteras kontinuerligt i vardagen. Händer det något tar man tag i det på en gång. Pedagogerna har tät kontakt med hemmen.

Resultat av utvärderingen av årets plan

Ansvarig för genomförande av utvärdering samt förbättringsområden är rektorn tillsammans med personal.

Främjande och förebyggande åtgärder 2014

Nolltolerans

- På Nyhedsskolan och Nyhedsskolans fritidshem råder nolltolerans kring diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Målet är att alla elever, vårdnadshavare samt personal vet och agerar utifrån de rutiner som finns.

All personal agerar och ser varje barn hela dagen. All personal och alla elever känner till planen och använder den i vardagen.

Förbättringsåtgärd

Personalen kan bli bättre på att känna till diskrimineringsgrunder samt rutiner för incidenter. Genom bland annat A-lagsträffar och APT.

Organisation och uppstart av skolår/termin

Nyhedsskolans organisation ska främja likabehandling genom förkunskaper och analys av förbättringsområden. Uppstart av termin med värdegrundsaktiviteter på hela skolan och i enskilt i klass. Värdegrundsarbete i klasserna har kontinuerligt fortgått med aktiva insatser under terminen.

Förbättringsåtgärd

Arbetet med bör fortsätta och utvecklas med en tidig planering inför läsår/terminsstart, organisation, skola samt klasnivå.

Temaområden

Det har vid flera tillfällen gjorts gemensamma temaområden där samtliga elever varit involverade i tvärgrupper till exempel författare, kreativ verkstad, idrottsdagar med flera.

Förbättringsåtgärd

Förslag till nästa år är att göra och följa ett tydligt årshjul där såväl skola som fritids är involverade i planering av temaområden.

Elevråd och klassråd

En gång varannan vecka är det klassråd/elevråd på skolan där aktuella händelser och frågor lyfts och diskuteras tillsammans. Det kan vara regler kring lekar, hur man är mot varandra, matsals- och klassrumsregler med mera. Ordningsregler, husmodell och trygghetsenkät diskuteras och analyseras i elevråd och klassråd.

Förbättringsåtgärd

Fortsätta på liknande sätt utifrån aktuella händelser och planer.

Aktiva raster

Närvarande och aktiva rastvärdar som bedriver organiserade rastaktiviteter. Pedagogisk personal tillsammans med eleverna gör upp gemensamma rastaktiviteter på båda sidorna av skolgården varje dag under veckan.

Förbättringsåtgärd

Koppla ihop aktiviteterna med befintliga temaområden.

Se och uppmärksamma

Alla pedagoger arbetar kontinuerligt med att se, uppmärksamma stärka och stödja alla barn hela dagen. Är det en konflikt löser pedagog den på en gång tillsammans med elev. Pedagoger har nära kontakt med hem. Samtlig personal och elever på skolan känner till planen. Målet är att samtliga åtgärder och insatser är inkluderande i ordinarie verksamhet.

Förbättringsåtgärd

Kontinuerligt (a-lagsarbete, fortbildningsdagar, APT) arbeta med planen och styrdokumentet för att samtlig personal ska känna sig trygga i skolans arbete.

Inskolning

Inskolning för förskoleklassen har skett under våren. Lokalerna ute och inne har visats och barnen har tillsammans med övriga elever samt personal gjort gemensamma aktiviteter. Föräldrar är inbjudna till träff.

Förbättringsåtgärd

Rutiner kring överskolning förskolan/förskoleklass ses över under hösten 2014 och revideras.

Under nästa år kommer organisationen kring förskoleklass förändras och det kommer att bli viktigt att se över om detta kommer att innebära några förändringar för trygghet på skolan.

Elevenkäten

Elevenkäten visar att 96 % av eleverna känner sig positiva och trygga på skolan. Den största delen av de elever som ger uttryck för att de trivs mindre bra på skolan går i åk 3–5 (sju elever). De yngre barnen upplever att de trivs och tycker det är roligt i skolan.

Det finns platser som upplevs som otrygga och/eller röriga för samtliga elever på skolan åk F–5.

- Matsalen – hög ljudnivå och mycket barn i olika åldrar.
Åtgärder: Matråd tillsammans med kostenheten för att prata om matsalsmiljö samt se över schema för att underlätta trängsel. Dagliga samtal kring trivsel.
- Vägen till och från matsalen.
Åtgärder: Klasslärarna samlar upp eleverna och går tillsammans dit och hem. System kring att lärare finns på plats när barnen kommer.
- Omklädningsrum idrott – elever springer mellan omklädningsrummen, äldre elever.
Åtgärd: Pedagog på plats i omklädningsrum.
- Skogen – äldre barn som bråkar.
Åtgärd: Synligare rastvärdar som finns synligt och strategiskt.
- Gå förbi busskö när högstadiet står där.
Åtgärd: Vuxen finns i närheten om något skulle uppstå. Samtal med ev. elever som stör.
- Synligare rastvärdar.
Åtgärd: Rastvärdar markerade med gula västar för att synas.
- Fotbollsplanen – Konflikter vid raster ang. regler fotboll.
Åtgärd: Rastvärd på plats, lyfta regler på klassråd/elevråd.

- Korridor vid bibliotek – Trångt vid möte.
Åtgärd: Se över om det ska plockas bort onödiga saker. Elever lånar böcker tillsammans med pedagog.
- I elevenkäten har eleverna inte getts möjlighet att uttrycka orsak till varför de inte trivs på skolan.
Åtgärd: Se över enkäten.

Övrigt

På rasterna finns det platser (se ovan) där några elever känner att där skulle det kunna vara en otryggt om inte vuxna finns på plats. Rastvårdsrutiner ändrades då detta framkom. Några av eleverna kände att de inte hade någon att vara med på rasterna och gemensamma aktiviteter tillsammans med pedagog infördes under höstterminen.

Arbete med rastvårdar samt gemensamma aktiviteter har utvärderas och analyserats. Personalen ser en tydlig förbättring kring arbetet med kring rastverksamheten då gemensamma lekar och regler sätts upp för hela skolan vilket skapar positiv gemenskap och sammanhållning vilket minskar konflikter. Det finns alltid en pedagog i närheten av ställe där man skulle kunna känna sig otrygg.

Rutiner för att utreda/åtgärda när elev kränks av andra elever

När någon upplever utsatthet, trakasserier, kränkningar eller diskriminering kan de vända sig till vem som helst i personalen på skolan. På skolan finns ett trygghetsteam.

Under läsåret 2014–15 är det: Birgitta Sommar och Stina Borssén.

Steg 1

- Den som upptäcker en kränkning ingriper omgående samt kontaktar ansvariga pedagoger.
- Berörda pedagoger (ex. klasslärare, fritidspersonal) pratar omgående med berörda elever enskilt.

Samtalet dokumenteras, diarieförs (incidentrapport eller mötesprotokoll) och sätts in i "ärendepärm" samt elevpärm.

Syfte med samtalet: att avhjälpa den akuta situationen samt hitta en långsiktig lösning.

- Vårdnadshavare till berörda elever ska omgående underrättas av ansvarig pedagog om konstaterat trakasserier, diskriminering, kränkande behandling.
- Ansvarig pedagog ser till att uppföljning sker inom 14 dagar. Uppföljning dokumenteras.

Ansvarig: Lärare

Steg 2

- Om kränkningen upprepas meddelas skolans trygghetsteam, som snarast möjligt sätter sig in i ärendet och fortsätter arbetet. Trygghetsteamet tar del av all tillgänglig dokumentation kring det aktuella fallet.

- Personal från trygghetsteamet samtalar med utsatt elev samt med elev/er som utfört kränkningen enskilt. Samtalen dokumenteras.
Syfte med samtalet: klargöra vad som hänt, påvisa att kränkningar inte accepteras/inte får förekomma enligt lag samt göra upp en plan för hur man löser problemet.
- Förnyad kontakt tas med berörda elevers vårdnadshavare av personal i trygghetsteamet. Delge nuläge, beslut och eventuell plan på åtgärder. Samtalet dokumenteras.
- Trygghetsteamet gör en uppföljning med berörda parter inom 14 dagar.

Uppföljningen dokumenteras och sätts in i ”ärendepärm” samt elevpärm.

Återkoppling till mentor och rektorn görs efter uppföljningen.

Ansvarig: Trygghetsteamet tillsammans med lärare. Yttersta ansvaret ligger hos rektorn.

Steg 3

- Om kränkningar/mobbning inte upphör efter arbetet i steg 1 och 2, kallar rektorn till en elevkonferens med elev, vårdnadshavare samt representant från Elevstödsteamet (ESM), t.ex. specialpedagog, skolkurator. Där upprättas en handlingsplan för hur man kommer till rätta med problemet. Samtalet dokumenteras i ett ESM-protokoll.
- Rektorn ansvarar för att uppföljning sker inom 14 dagar. Även detta möte dokumenteras i ett ESM-protokoll.

Ansvarig: rektor.

Steg 4

- Vid fortsatt mobbning eller vid allvarlig kränkning kan rektorn vidta ytterligare åtgärder, till exempel kontakt med andra myndigheter som socialtjänst eller polis samt förflyttning av mobbande elev till annan skola. Rektorn ansvarar för beslut och dokumentation.
- Om åtgärderna inte är tillräckliga, kan elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen (BEO) eller Diskrimineringsombudsmannen (DO).

Ansvarig: rektor.

Åtgärder

Åtgärder ska grundas på vad utredningen visat och bör riktas till såväl den elev som blivit utsatt som till den/de som utövat kränkningen.

Åtgärder på individnivå bör syfta till att avhjälpa akuta situationer liksom att finna mer långsiktiga lösningar.

Åtgärd kan till exempel vara rastaktiviteter, extra rastvärd, samtalsstöd m.m.

Om skolan inte själv har den nödvändiga kompetensen för att klara upp en situation bör hjälp tas utifrån. Till exempel kurator eller specialpedagog.

Ansvarig: klasslärare.

Trygghetsteamet kan alltid finnas till hands i utredningsarbetet för att stötta klasslärare vid behov.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal.

All personal på Nyhedsskolan ska villkorslöst utan dröjsmål lyfta fall där personal misstänks ha kränkt eller en elev till rektorn.

Elev

Om en elev känner sig kränkt av någon vuxen på skolan ska detta tas på extra stort allvar då eleven kan anses stå i beroendeställning till den vuxne. Eleven eller dennes förälder ska omedelbart kontakta/berätta för lärare, kurator eller rektor. Om en lärare kränker en elev eller tvärt om, är rektorn ansvarig för att utreda ärendet.

Vuxen

Vuxen på skolan som misstänker eller märker att en annan vuxen kränker eller diskriminerar en elev ingriper direkt. Rektorn informeras alltid om det inträffade. Rektorn inleder därefter en utredning kring ärendet.

Ansvarig: rektor.

Diskrimineringsgrunderna

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

- Maria vill göra sin praktik på en målerifirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet ”Det är för hårt arbete för en tjej” (diskriminering).
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen (trakasserier på grund av kön).
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst (sexuella trakasserier).

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans (trakasserier).

- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratorn på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratorn ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär (diskriminering).
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där (trakasserier).

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp (diskriminering).
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att ”Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa” (trakasserier).
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål (diskriminering).

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringsskyddet.

Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt (trakasserier).
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen ”Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck”. Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning (diskriminering).
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp (trakasserier).

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp (diskriminering).
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar ”Din pappa är jävla CP.” (trakasserier).
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden ”ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!” (diskriminering och trakasserier).

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning. Ex. på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne ”äckliga lebb” (trakasserier).
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något (trakasserier).
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans (diskriminering).

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, t.ex. om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta (trakasserier).

- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall (trakasserier).

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än en andra elever och behandlingen har samband med kön, könsidentitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och att det har direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Det kan till exempel vara att en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Det kan t.ex. vara om alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som en uppträdde som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier eller kränkande behandling kan vara

- Fysiska (t.ex. att bli utsatt för slag och knuffar).
- Verbala (t.ex. att bli hotad eller kallad hora, bög).
- Psykosociala (t.ex. att bli utsatt för utfrysning, ryktesspridning).
- Text- och bildburna (t.ex. klotter, brev och lappar, e-post, sms och mms, internet).

Sexuella trakasserier är kränkningar grundade på kön eller som anspelar på sexualitet.

Rasism bygger på föreställningen om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper. Vissa folkgrupper anses då som mindre värda och legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

Främlingsfientlighet innebär motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.